

Шульга Н.В.
м. Умань
Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини

МІЖКУЛЬТУРНІ КОМУНІКАЦІЇ ЯК СПОСІБ ПОДОЛАННЯ ЕТНІЧНОГО КОНФЛІКТУ

В останні десятиріччя минулого століття виник підвищений інтерес науковців до вивчення культур, полікультурного середовища та проблематики міжкультурної комунікації у поліетнічному середовищі. Міжкультурні комунікації виникають там, де співіснують різні культури в силу різних причин. Зокрема, наприкінці ХХ століття у суспільстві мало місце таке соціальне явище як «друге переселення народів», якому сприяли такі негативні чинники як економічний занепад країн третього світу, виникнення «гарячих точок» на планеті, загострення соціальних проблем у суспільстві, тощо. Всі ці фактори та багато інших створили підґрунтя для існування відмінних культурних груп на одній території.

Незважаючи на те, що сучасне суспільство живе у новому тисячолітті на засадах гуманізму, світова спільнота через засоби масової інформації дізнається про виникнення все нових міжетнічних конфліктів. Дослідження способів подолання етнічних конфліктів є безумовно перспективним напрямком діяльності сучасного педагога.

Етнічні конфлікти часто виникають в процесі комунікації між різними групами та є найбільш складними серед інших видів конфліктів. Існують наступні можливості вирішення етнічних конфліктів – боротьба за те, щоб досягти всіма зусиллями бажаного результату; відхід від конфлікту; спілкування з метою знайдення спільного рішення, яке б задовольнило обидві конфліктні сторони.

Сучасний технологічний прогрес відкриває нові перспективи у вирішенні проблем міжкультурної комунікації – полікультурне виховання і навчання через ЗМІ, мережу Інтернет, за допомогою мультимедійних технологій, тощо. Освітні

програми полікультурного спрямування є також перспективою вирішення конфліктів на майбутнє. Саме на освіту покладається важливе завдання навчання нової генерації знань про свою та інші культури, умінь та навичок міжкультурної компетентності й життя в поліетнічному середовищі, діалогу культур, міжкультурної толерантності, тощо. Важливим є подолання негативних стереотипів у молоді щодо відмінних культур, адже існує поняття культурної пам'яті нації, яка переносить інформацію про культуру власного народу та відношення до культурної спадщини сусідніх народів із покоління в покоління. Слід зазначити, що вже сьогодні на практиці використовуються різні види міжкультурної комунікації для подолання етнічних конфліктів. Так, у школах США, де навчаються діти із різних етнічних груп (афро-американці, пуерторіканці, азіати), активно впроваджуються принципи полікультурної освіти у навчання, працюють студії етнічного навчання, застосовуються різні навчальні технології, що супроводжують міжкультурну комунікацію учнів (інтерактивні технології навчання, технологія критичного мислення, новітні мультимедійні технології). Все це, звичайно, не вирішує повністю проблем етнічного характеру, які виникають серед учнів, адже потрібно акцентувати увагу не лише на шкільному навчання, але й на родинному виховання та культурних традиціях, що склалися у певній родині.

Конфлікти, які виникають в процесі міжкультурного спілкування є одними із найскладніших видів конфліктів, які розглядаються в педагогіці, конфліктології та соціології. Проте існують способи подолання конфліктів, найефективнішим з яких є співпраця у напрямку до прийняття спільного рішення, яке б задовольнило обидві сторони. Погодившись із ситуацією, враховуючи культурні особливості учасників міжетнічного конфлікту, необхідно використовувати різні способи його вирішення, проте стратегія співпраці має бути основною, оскільки саме вона робить конфлікт функціональним. Тактика співпраці допомагає знайти найбільш ефективні рішення в процесі міжкультурної комунікації.